

Kuba vymenila vysokých vládnych činiteľov

Kuba v pondelok 2. marca neočakávane vymenila niekoľko najvplyvnejších a najviditeľnejších vládnych činiteľov, vrátane viceprezidenta Carlosa Lageho a ministra zahraničných vecí Felipe Péreza Roque.

Prekvapujúca výmena približne desiatich vládnych predstaviteľov bola oznámená na záver poludňajšieho tlačového brífingu najvyššieho vládneho orgánu na Kube – Štátnej rady.

57-ročný Lage bol jedným z piatich viceprezidentov Raúla Castra a vykonával de facto úlohu predsedu vlády. Uznávaným sa stal vďaka snahe zachrániť kubánsku ekonomiku predložením umiernených ekonomických reforiem po kolapse Sovietskeho zväzu. Lageho nahradil generál Jose Amado Ricardo Guerra, dlhoročný tajomník Raúla Castra na ministerstve obrany.

43-ročný Pérez Roque bol v minulosti osobným tajomníkom Fidela Castra a bývalým lídrom mládežníckej organizácie Komunistickej strany. Ministrom zahraničných vecí bol takmer desať rokov. Novým ministrom zahraničných vecí sa stal Bruno Rodriguez Parrilla, doterajšia dvojka na ministerstve.

Vymenení boli aj predstavitelia na nasledujúcich vládnych postoch: viceprezident výboru ministrov; minister pre vedu, technológie a životné prostredie; minister hospodárstva; minister vnútorného obchodu; minister zahraničného obchodu; minister pre potraviny a rybolov; minister financií; minister pre ťažký priemysel a minister práce.

Fidel Castro vo svojom článku publikovanom v utorok 3. marca, deň po tom ako dvaja jeho dlhoroční spojenci prišli o vládne posty napísal, že bol konzultovaný pred tým ako jeho brat Raúl urobil zmeny v obsadení vládnych postov.

„Noví ministri, ktorí boli práve vymenovaní, boli so mnou konzultovaní, napriek tomu, že nie je pravidlo, ktoré to vyžaduje od toho kto ich menuje,“ napísal Castro. Lage a Pérez počas svojho funkčného obdobia mali kontroverzné vyjadrenia na adresu Venezuely.

O tom čo viedlo Raúla Castra k tejto výmene existujú viaceré dohady. Mohlo ísť o konečné prevzatie kontroly nad vládou v krajine, či len o oživenie byrokratického aparátu novými tvármi. Mnoho analytikov nemá jednoznačný názor na to čo bolo motívom tejto zmeny.

„Niektorí z prívržencov tvrdej línie prezývaní ako 'Talibanci', ktorí boli dosadení Fidelom sú preč, čo môže naznačovať, že Fidel stráca moc – ak ju už nestratil,“ uviedol expert na Kubu Carmelo Mesa-Lago. „Zbavením sa Fidelových ľudí má Raúl voľnejšie ruky.“

Výmena na vládnych postoch vyvolala ďalšie pochybnosti o budúcom vývoji v post-castrovskej Kube. Odstavenie dvoch najprominentnejších mladších lídrov otvorilo otázku, kto bude viesť krajinu po tom ako sa vytratia bratia Castrovcia a ich šediví súčasníci z čias revolúcie.

Po tejto výmene neexistujú jasní náhradníci z mladšej generácie, ktorí by viedli krajinu. V najväčšej výmene vládnych predstaviteľov na Kube za posledné desaťročia, nahradili odvolaných vládnych predstaviteľov ľudia z radov predstaviteľov Komunistickej strany, armády a úradníci.

„Je to stará garda, väčšina z nich sú tradicionalistickí prívrženci tvrdej línie,“ povedala Uva de Aragon z Cuban Research Institute na Florida International University v Miami. „Je to sklamaním v tom zmysle, že nedáva priestor uvažovať o generačnej výmene.“

Viac svetla do otázky budúcich nástupcov môže vnieť tohtoročný kongres Komunistickej strany. Nástupcovia budú možno z radov kubánskej armády, no Lageho odvolanie necháva Kubu bez

odpovede na otázku, kto je tretím v rade na post prezidenta, myslí si Oscar Espinosa Chepe, bývalý štátny ekonóm, ktorý sa stal protikomunistickým disidentom.

„Nemôžem vám dať meno. ale je to armáda, generáli, ktorí sú v súčasnosti reálne omnoho viac pri moci, možno Machado Ventura,“ dodáva Espinosa Chepe. Chepe bol prepustený z väzenia zo zdravotných dôvodov. Uväznený bol pre svoje politické presvedčenie. „V prípade, že pán Raúl Castro ochorie, armáda bude hrať väčšiu rolu.“

Jaime Suchlicki, riaditeľ Inštitútu pre kubánske a kubánsko-americké štúdie na Miamskej univerzite, súhlasí s názorom, že po výmene vládnych predstaviteľov armáda posilnila svoju moc.

„Nemyslím si, že existujú pochybnosti, že z toho najviac získala,“ uviedol Suchlicki. Suchlicki už dávnejšie upozornil na dlhodobú „militarizáciu“ Kuby pod taktovkou dlhoročného ministra obrany Raúla Castra, ktorý pred rokom prevzal úrad prezidenta.

Viac vojakov vo vysokých funkciách môže urobiť kľúčového hráča zo 67-ročného generála Ulisesa Rosales del Toro, bývalého ministra pre cukor, ktorý v novembri prevzal dlhodobo neobsadený post ministra poľnohospodárstva. Napriek tomu, že jeho meno a tvár sú kubánskej verejnosti veľmi dobre známe, osobnostne sa javí ako dostatočne mierny na to, aby popudil voči sebe hnev Castrovcov z dôvodu príliš veľkých ambícií.

Podľa Suchlickeho treba venovať pozornosť osobe Ramira Valdéza Mendéza, 76-ročného prívrženca tvrdej línie, ktorý by mohol byť eventuálne kompromisnou osobnosťou tak pre kubánsku armádu, ako aj vedúce osobnosti kubánskej revolúcie.

Valdéz Mendéz bojoval popri Castrovcoch a Guevarovi v revolúcii v roku 1959 a má čestný titul „komandant“. Valdéz Mendéz je však civilista a počas pondelkovej výmeny vládnych predstaviteľov nahradil Rivera Torres na poste viceprezidenta kabinetu. Zúčastnil sa aj na poslednej nedávnej návšteve Raúla Castra v Rusku.

Podľa Ann Louise Bardach, ďalším eventúalnym prezidentom môže byť Raúlov syn Alejandro, ktorý je otcovým poradcom a pracuje na ministerstve vnútra.

„Ak by som sa mala stavať, bude to niekto s Raúlovej rodiny,“ povedala Bardach a dodala, „v súčasnosti by som určite vybrala niekoho z dynastie, obklopeného a ochraňovaného historicos“. Za historicos sa označujú bývalí bojovníci v revolúcii z roku 1959.

Kubánska vláda však omnoho viac ako od osobností, závisí od silných inštitúcií.

„Je veľmi, veľmi ťažké hľadať osobnosti. Radšej sa na Kubu pozerám z inštitucionálneho aspektu, z pohľadu moci armády, moci Komunistickej strany,“ hovorí Suchlicki. „Pokiaľ nevidíme žiadne trhliny v armáde alebo v strane ... zachová sa, alebo vysoko pravdepodobne sa zachová kontinuita súčasného režimu.“

Zdroje: AP, Miami Herald

Zákon o cestovaní na Kubu v Snemovni reprezentantov USA

Podľa nového návrhu zákona, ktorý prešiel Snemovňou reprezentantov 25. februára, budú zo strany USA uvoľnené obmedzenia na obchodovanie s Kubou a cestovanie za rodinou. Návrh zákona ešte musí prejsť cez Senát, kde sa očakávajú problémy pri jeho schvaľovaní.

Podporovatelia zákona dúfajú, že táto iniciatíva Kongresu je len prvým z krokov k prehodnoteniu a možnému zrušeniu desaťročia trvajúcej politiky USA voči Kube. Opatrenia sú súčasťou

rozsiahlšieho zákona o výdavkoch. Pokiaľ sa neurobia kroky na predĺženie platnosti týchto opatrení zo strany Kongresu alebo prezidenta Baracka Obamu, platnosť väčšiny opatrení vyprší 30. septembra.

Obama sa jednoznačne vyjadril, že preferuje uvoľnenie obmedzení na cesty za účelom návštevy rodinných príslušníkov a zasielanie peňazí rodinným príslušníkom na Kube. Zároveň však povedal, že obchodné embargo má zostať zachované, aby sa vytvoril tlak na uskutočnenie demokratizačných reforiem v krajine.

Návrh zákona prijatý v Snemovni reprezentantov neruší celé embargo. Ruší však povinnosť vyžadovať od Kuby platby vopred za dodávky poľnohospodárskych produktov. Toto pravidlo zaviedla Bushova administratíva.

Analytici sú presvedčení, že ak sa prijatý návrh zákona dostane do platnosti, prudko stúpne predaj ryže z USA na Kubu. Zavedením povinnosti platieb vopred za dodávky tovaru v roku 2005, objem predaja ryže každoročne klesal, pretože Kuba sa obrátila s dodávkami ryže na Vietnam, kde ich získala za vhodnejších podmienok.

Snemovňou prijatý návrh zákona umožní vydávať všeobecné licencie na cestovanie z USA na Kubu a z Kuby do USA za účelom obchodovania a predaja poľnohospodárskych výrobkov. Zároveň tiež umožní častejšie a dlhšie návštevy príbuzných na Kube.

Zdroje: Sun Setinel, Reuters